

CONV 106/02

WG I 3

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της :	Γραμματείας
προς :	την Ομάδα εργασίας I «Επικουρικότητα»
Θέμα :	Συγκεφαλαιωτικό σημείωμα της συνεδρίασης της 17ης Ιουνίου 2002

1. Η δεύτερη συνεδρίαση της Ομάδας εργασίας I «επικουρικότητα», η οποία ήταν αφιερωμένη στην εξέταση του θέματος της εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας (πρβ. Conv 90/02), πραγματοποιήθηκε στις 17 Ιουνίου υπό την προεδρία του κ. Méndez de Vigo, μέλους του Προεδρείου.
2. Όλα τα μέλη της Συνέλευσης υπενθύμισαν την προσήλωσή τους στην τήρηση της αρχής της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, όπως προβλέπεται στις συνθήκες και στο πρωτόκολλο που επισυνάπτεται στη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Τόνισαν ότι επιβάλλεται η εξασφάλιση της τήρησής της και εξέτασαν τους αποτελεσματικότερους τρόπους για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Τα μέλη της Συνέλευσης θεώρησαν πράγματι ότι σε ορισμένες περιπτώσεις δεν έχει τηρηθεί δεόντως η αρχή της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Σύμφωνα όμως με διάφορους παρεμβαίνοντες υπερεκτιμάται ο αριθμός των περιπτώσεων αυτών. Βάσει ορισμένων εκτιμήσεων, οι ευρωπαϊκές ρυθμίσεις που θα μπορούσαν να αμφισβητηθούν για το λόγο αυτό υπολογίζονται σε ποσοστό μικρότερο του 5%, το ποσοστό δε αυτό εμφανίζει φθίνουσα τάση. Ο πολίτης όμως έχει συχνά διαφορετική αντίληψη. Έχει την αίσθηση ότι οι ευρωπαϊκές ρυθμίσεις έχουν συχνά υπερβολικά παρεμβατικό χαρακτήρα. Σύμφωνα με ένα τουλάχιστον μέλος της Συνέλευσης, η μη τήρηση της αρχής της επικουρικότητας οφείλεται στην έλλειψη σαφούς κατανομής των αρμοδιοτήτων. Μεγάλος όμως αριθμός των μελών της Συνέλευσης υπενθύμισε τις επιφυλάξεις του όσον αφορά την καθιέρωση καταλόγου αρμοδιοτήτων.

3. Τα μέλη της ομάδας εργασίας ανέφεραν και συζήτησαν διάφορες προτάσεις προκειμένου να εξασφαλισθεί η καλύτερη εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας. Στην πλειοψηφία τους έκριναν ότι τα εθνικά κοινοβούλια θα πρέπει να είναι στενά συνδεδεμένα με την αρχή της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Διάφοροι ζήτησαν να συσταθεί οργανισμός (ασχέτως του ονόματος που θα φέρει) στον οποίο θα μετέχουν κυρίως εκπρόσωποι των εθνικών κοινοβουλίων και ο οποίος θα παρεμβαίνει σε κάποιο από τα στάδια της διαδικασίας έκδοσης των ευρωπαϊκών κειμένων. Διάφορα μέλη της Συνέλευσης απέρριψαν την ιδέα ότι η εκτίμηση της αρχής της επικουρικότητας θα πρέπει να εξασφαλίζεται από δικαστικό όργανο και εξέφρασαν προτίμηση για μία εξέταση από εκλεγμένους αντιπροσώπους, οι οποίοι είναι πιο κοντά στον πολίτη. Ο έλεγχος αυτός θα πρέπει να ασκείται μέσω ενός οργάνου απλής και μη γραφειοκρατικής δομής, το οποίο θα συνέρχεται περίπου έξι φορές κατ'έτος. Δεν πρόκειται πάντως για τη δημιουργία δευτέρου κοινοβουλευτικού σώματος ή νέου θεσμικού φορέα.

Οι γνώμες ως προς τη δυνατότητα επέκτασης των αρμοδιοτήτων της διάσκεψης των εθνικών κοινοβουλίων (COSAC) στον έλεγχο της επικουρικότητας ήταν διχασμένες. Διατυπώθηκαν διάφορες αμφιβολίες ως προς την αποδοτικότητα της λύσης αυτής. Έγινε η πρόταση διορισμού υπευθύνου για την επικουρικότητα, ο οποίος/η οποία θα αναλάβει, στο πλαίσιο της Επιτροπής, τη διασφάλιση της τήρησης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και της θέσπισης υποχρέωσης για την Επιτροπή να προσθέτει «δελτίο επικουρικότητας» για κάθε διαβίβαση νομοθετικής πρότασης. Αναφέρθηκε η δυνατότητα να συμμετέχουν εκπρόσωποι των εθνικών κοινοβουλίων στις αντιπροσωπίες των κρατών μελών, καθώς και η δυνατότητα να τους επιτραπεί η συμμετοχή στις επιτροπές συνδιαλλαγής μεταξύ του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

4. Μετά από πρόσκληση της ομάδας εργασίας ο κ. Michel Petite, Γενικός Διευθυντής της Νομικής Υπηρεσίας της Επιτροπής, εξήγησε με ποιό τρόπο συμμορφούται η Επιτροπή, στην πράξη, με την αρχή της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, και πώς μεριμνά για την εφαρμογή της. Μετά από πολυετή έντονη νομοθετική δραστηριότητα, οφειλομένη στην εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς, η Επιτροπή είχε προοδευτικά αναπροσαρμόσει τις μεθόδους της και περιορίσει τον αριθμό των νομοθετικών της προτάσεων. Είναι άλλωστε ως επί το πλείστον τα παλαιότερα κείμενα τα οποία θα μπορούσαν να αμφισβητηθούν από απόψεως επικουρικότητας και τα οποία προκαλούσαν τη δυσaréσκεια του πολίτη. Επί του παρόντος οι υποχρεώσεις που περιέχονται στο πρωτόκολλο του Άμστερνταμ τηρούνται αυστηρά από την Επιτροπή με αποτέλεσμα μία έντονη δραστηριότητα όσον αφορά τη διεξαγωγή τόσο εσωτερικών όσο και εξωτερικών διαβουλεύσεων πριν από οιαδήποτε πρόταση νομοθετικής πράξης. Η έννοια της αρχής της επικουρικότητας επιδέχεται τόσο πολλών ερμηνειών, ώστε συχνά οι συζητήσεις στην Επιτροπή όσον αφορά την εφαρμογή της

διεξάγονταν σε έντονους τόνους. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής τόνισε επίσης τη σχέση μεταξύ του επιλεγόμενου νομικού μέσου, του δεσμευτικού ή μη χαρακτήρα του και της τήρησης της αρχής της επικουρικότητας. Υπενθύμισε ότι η Επιτροπή είχε να αντιμετωπίσει αρκετά συχνά πιέσεις ποικίλων προελεύσεων προκειμένου να προτείνει νέα νομοθεσία. Οι νομοθετικές πράξεις που εξέδιδαν τα όργανα περιελάμβαναν επίσης ενίοτε αιτήσεις για την ανάληψη ενεργειών που είχαν υποβληθεί από τα κράτη μέλη ή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ο κ. Petite επεσήμανε τέλος ότι το Δικαστήριο δεν είχε παρά σπανίως την ευκαιρία να αποφανθεί ως προς την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας και ότι το είχε πάντα πράξει με περίσκεψη, κρίνοντας ότι πρόκειται για ουσιαστικά πολιτική αρχή επί της οποίας ο έλεγχός του ήταν ουσιαστικά τυπικού χαρακτήρα.

5. Ο κ. Nickel, Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης των Επιτροπών και Αντιπροσωπιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σημείωσε ότι το Κοινοβούλιο δεν είχε μεγάλο λόγο στο ζήτημα της εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας διότι, όταν το Κοινοβούλιο παρενέβαινε στη νομοθετική διαδικασία, είχε ήδη λάβει χώρα, τουλάχιστον ως προς την ουσία, η εξέταση υπό της Επιτροπής ή του Συμβουλίου. Έπρεπε να μεριμνά ούτως ώστε η πορεία της συζήτησης ή η εξέταση του θέματος από επιτροπή συνδιαλλαγής να μην οδηγούν στην παραγκώνισή του. Ο κ. Nickel επισήμανε ότι ήταν σπανιότατες οι περιπτώσεις κατά τις οποίες είχε γίνει επίκληση της επικουρικότητας ενώπιον του Δικαστηρίου σε υποθέσεις στις οποίες το Κοινοβούλιο ήταν διάδικος. Μιλώντας γενικότερα, ο Γενικός Διευθυντής κατέθεσε τη συμβολή του όσον αφορά τα μέσα για την ενίσχυση της συμμετοχής των εθνικών κοινοβουλίων στη κοινοτική διαδικασία λήψης αποφάσεων.
6. Ο κ. Jos Chabert, υπουργός και πρώην πρόεδρος και μέλος της Επιτροπής των Περιφερειών, εξέθεσε την άποψή του όσον αφορά την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας στις σχέσεις μεταξύ των αποκεντρωμένων φορέων και των κρατών. Περιέγραψε επίσης τη λειτουργία των βελγικών θεσμών και δήλωσε ότι η λειτουργία του Δικαστηρίου διαιτησίας μεταξύ ομόσπονδων αρχών θα μπορούσε να αποτελέσει πηγή έμπνευσης.
7. Ο πρόεδρος έκλεισε τη συνεδρίαση δηλώνοντας ότι η επόμενη συνεδρίαση της Ομάδας θα πραγματοποιηθεί στις 25 Ιουνίου με έναρξη από τις 14:30.